

Verslagen & Mededelingen

A. Kartografie in Scharpoord. *****

Onze Kring telt talrijke Leden die een ruime belangstelling koesteren voor de heemkunde, de folklore, de archeologie, het landschap en andere aspecten van de streek rond het Zwin, dat in de Middeleeuwen Brugge met de zee verbond. Onder de bedoelde personen leggen enkele zich toe op de geografische ontwikkeling van het landschap, waarin ze geboren zijn of waar ze zich gevestigd hebben. Zulke Leden gebruiken bij voorkeur topografische bronnen, vooral oude landboeken en kaarten.

Bijgevolg besloot het Bestuur van onze Kring om de leden te laten kennis maken met E.H. Jozef Bossu, die in 1982 "Vlaanderen in oude kaarten. Drie eeuwen cartografie" publiceerde. De bewuste Atlas betekent een zeer waardevol en nuttig instrument voor de zoekers, die niet alleen de topografie van ons Graafschap, maar inzonderheid de evolutie van het Zwin bestuderen.

De tentoonstelling "De Havens aan de kust en aan het Zwin", die in juli 1987 in het Kulureel Centrum Scharpoord te Knokke gehouden werd, bood ons Bestuur een geschikte gelegenheid om J. Bossu uit te nodigen. Twintig personen met een grote belangstelling voor het aangekondigde onderwerp, vergaderden op zondag 12 juli in Scharpoord om te luisteren naar J. Bossu, die ons zou wegwijs maken in de wereld van de oudere kartografie.

Vooreerst wees spreker erop dat de kaarten uit de periode vóór 1500 eerder schilderijen zijn, en dat de makers weinig aandacht besteedden aan de juiste proporties van hun tekening. Dank zij een betere kennis van de driehoeksmeetkunde, slaagden de latere kartografen erin om hun dokumenten nauwkeuriger uit te tekenen. Die evolutie in de kartografie blijkt uit de tientallen kaarten in de Atlas van J. Bossu, die o.m. het Brugse Vrije weergeven.

Verder weidde spreker uit over de methodes volgens dewelke de tekenaars en de etsers tewerkgingen. Ook legde hij ons uit hoe we de kaarten uit de 16de, 17de en 18de eeuw moeten leren lezen en begrijpen. We hopen dan ook dat de voordracht van J. Bossu alsmede zijn Atlas zullendienenas wegwijsers voor onze Leden, die een of

ander topografisch aspekt van de Zwinstreek bestuderen.

We danken de Spreker nogmaals om zijn leerrijke uiteenzetting.

M. Coornaert.

& & &
& &

B. De Romeinen langs de Vlaamse Kust.

Onder de Gallische stammen waren "De Belgen" de dappersten, schreef Julius Caesar, toen hij onze gebieden veroverde 54 jaar vóór Christus. De Morienen en de Menapiërs kreeg hij, zelfs met alle militaire middelen van toen, niet op de knieën. Voorwaar een taai "guerilla-volk", die voorouders van ons!

Het was met dit idee in het achterhoofd dat de vele nazaten van deze roemrijke stammen, nu Leden van onze Kring, op zondag 23 augustus 1987 naar Oudenburg reisden om in het Abtsgebouw, één van de thema's van de tentoonstelling "De Romeinen langs de Vlaamse Kust" te bezoeken.

Daar werd de nadruk helegd op de militaire aanwezigheid aan onze kust in de Laat-Romeinse tijd van 270 tot 410 n.C. Onder de deskundige leiding van Lic. Yan Hollevoet, archeoloog en wetenschappelijk medewerker aan deze tentoonstelling, werd eerst de prospectie van het gebied geschetst.

Belangrijk was de vaststelling van het bestaan van drie legerkampen die elkaar opvolgden van het eind van de tweede tot het begin van de vierde eeuw te Oudenburg. Van de derde vesting waren de sporen het duidelijkst zichtbaar gebleven. Bovendien werd men ook betrekkelijk goed ingelicht over de levenswijze van de bewoners van het kamp, dank zij het erbij horende grafveld.

De omwalling was in steen opgetrokken en 1,5 m. dik. De binenbebouwing van het "castellum" bestond hoofdzakelijk uit houten gebouwen. De vesting had een ongeveer vierkant plan van 163 op 146 m. en de breedte van de walgracht bedroeg minstens 20 m. De hoeken en de poorten waren bijzonder versterkt.

Het grafveld werd praktisch volledig opgegraven. Het telde 216 graven. Uit de aard van de grafgraven blijkt dit zeer duidelijk de begraafplaats te zijn geweest van de militairen van de vesting. De overleden militairen werden in groot ornaat in zware houten kisten begraven. Dit betekende dat de tuniek door een gordel om de lenden werd opgehouden; de "Chlamijs" of soldatenmantel werd bij middel van een mantelspeld of drieknoppenfibula over de rechterschouder vastgehecht. De typische fibula mag als een officieel onderscheidingsteken worden aangezien. Deze fibula's waren meestal uit brons en dikwijls kunstig versierd.

Alhoewel het hier gaat om soldatengraven, werden er geen